

Thales van Milete (ca. 624 v.Chr. – 545 v.Chr.)

De natuur rationeel doorgronden

Thales van Milete was een Griekse filosoof. Toen de mens nog niet over de kennis beschikte om bijzondere natuurverschijnselen te verklaren, werden zonsverduisteringen toegeschreven aan de goden. Thales was een van de eersten die de natuur door middel van verstand probeerde te begrijpen.

In 585 voor Christus vindt een zonsverduistering plaats op 28 mei, die volgens de overlevering exact op die datum was voorspeld door Thales van Milete. Het is de geboortedag van de filosofie en de wetenschap. Eerder was een zonsverduistering een straf of teken van de goden. Thales laat zien dat je met de juiste kennis over de beweging van hemellichamen gewoon kunt uitrekenen wanneer de maan voor de zon schuift.

Thales is de eerste uit een reeks van filosofen uit Milete, een bloeiende Griekse handelsstad aan de kust van Klein-Azië. Het bijzondere van deze denkers is dat ze natuurverschijnselen niet langer interpreteren als willekeurige ingrepen van grillige goden, zoals de dichter Homerus nog deed. Ze proberen de chaos aan verschijnselen om ons heen terug te voeren op eenvoudige, algemene principes, gestaafd door argumenten. Bovendien veronderstellen ze een materiële oorzaak voor alles. Een tastbare oerstof zet alles in beweging, en niet een goddelijke hand.

Voor Thales is die oerstof water. Alles wat leeft, groeit immers door water. Vergeleken met onze moderne kennis van moleculen en atomen is het een wat grove verklaring, maar het is wel een eerste poging de natuur rationeel te doorgronden.

Water is bovendien wat de havenstad Milete verbindt met de andere Griekse steden overzee. Water is dus niet alleen de oerstof, maar ook het verbindende element van alle Griekse steden en eilanden. Met de filosofie van Thales begint daarom ook het Griekse zelfbewustzijn. De rede emancipeert zich langzaam maar zeker uit de mythische wereld van de goden, en bovendien herkennen de Griekse steden zich meer en meer als deel van eenzelfde beschaving. Een beschaving zonder welke de onze niet denkbaar was.

Over Thales gaat het verhaal dat hij eens zo opging in het turen naar de sterrenhemel, dat hij in een put viel. Deze anekdote over Thales leert ons nog een belangrijke les: denk na over de wereld en het universum, maar vergeet niet dat je met beide benen op de grond moet blijven staan.